

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 22.09.2026
Sayı : 3006

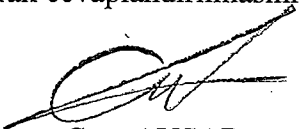

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

49703

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ticaret Bakanı Ömer Bolat tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim 19.09.2026

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

Mevcut uygulamada olan 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 1 Ocak 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ancak Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra çeşitli tarihlerde ihtiyaçlara binaen birtakım değişiklikler yapılmıştır.

Bu değişiklik önerilerinden bir tanesi de -Bakanlığın ifadesiyle- 2015 tarihinde; "Kanun değişikliği çalışmaları kapsamında; sektörle istişareler gerçekleştirilmiş ve yapılan istişareler sonucunda, planlı üretimde yaşanan zorluklar, üreticilerin yeterince örgütlü olmaması, sektördeki kayıt dışılık ve toptancı hallerin fiziki altyapılarının yetersiz olması temel sorun alanları olarak tespit edilmiştir.

Bakanlığımızca hazırlanan ve kamu kurumlarının görüşüne sunulan taslak düzenlemede; üretici örgütlerinin güçlendirilmesi, dengeli fiyat oluşumunun sağlanması, modern toptancı hallerin kurulması, sektörün disipline edilmesi ve denetim ile cezai düzenlemelerin etkinleştirilmesine ilişkin tedbirlere yer verilmiştir.", şeklinde amaçlar içeren bir taslak hazırlanmıştır.

Bu kapsamda, basına yansıyan haberlere göre dönemin Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan ve kamuoyunun görüşüne sunulan yeni 'Hal Yasası Taslağı'nda şu detaylar bulunmaktadır; "Toptancı hallerinin kurulması yetkisinin belediyelerden alınarak Bakanlığa devredilmesi, perakendecilere üreticiden doğrudan alım zorunluluğu getirilmesi ve çeşitli cezai düzenlemeleri içermektedir. Piyasayı manipüle eden ve serbest rekabeti engelleyen davranışlara verilen cezanın 177 bin TL'den 1 milyon TL'ye çıkarılması öngörülmüyor. Hal Kayıt Sistemi'ne bildirim zorunluluğu genişletilecek; satışa sunulmamış ve depolanan ürünler de sisteme bildirilecek. Üretici örgütlerine satılan ürünlerden gelir vergisi kesilmeyecek. Bakanlık, bazı perakendecilerin sattığı ürünlerin en fazla %20'sini doğrudan üreticiden alma zorunluluğu getirebilecek. Aynı hal içinde komisyoncuların ve tüccarların birbirine ürün devretmesi yasaklanabilecek. Komisyoncular, satış bedelini en geç 30 gün içinde ve banka aracılığıyla ödeyecek. Üretici örgütlerine satılan ürünlerden gelir vergisi kesilmeyecek. Bakanlık, bazı perakendecilerin sattığı ürünlerin en fazla %20'sini doğrudan üreticiden alma zorunluluğu getirebilecek. Aynı hal içinde komisyoncuların ve tüccarların birbirine ürün devretmesi yasaklanabilecek. Komisyoncular, satış bedelini en geç 30 gün içinde ve banka aracılığıyla ödeyecek. Bozulan ürünleri usulsüz şekilde imha edenlere 200 bin TL ceza uygulanacak ve 3 yıl üretim desteğinden yararlanamayacaklar. Standartlara uymayan ambalajlama ve taşıma

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 Faks: 0 (312) 420 24 76 E-Mail: cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

49703

işlemleri için 36 bin TL ceza öngörülüyor. Üreticiden alım yükümlülüğünü ihlal eden perakendecilere ise yıllık 50 milyon TL'ye kadar ceza verilebilecek.”

Ancak 2015 yılında üretici ile tüketici arasına giren fırsatçıları ortadan kaldıran, halkın uygun fiyatlı gıdaya ulaşmasını ve üreticinin hak ettiği geliri elde etmesini sağlamak gibi amaçlarla hazırlanan söz konusu taslak henüz yasalaşmamıştır. 11 yıl içinde en az 3 kez taslağın yeniden gündeme geleceği iddia edildiği halde konu her defasında kapatılmıştır.

Geçtiğimiz günlerde İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturmada piyasadaki hakimiyetini kullanarak ürün arzını düşük, maliyetleri ise yüksek göstererek yaş sebze ve meyve piyasasında fiyatları yukarı yönlü manipüle ettikleri gerekçesiyle 41 büyük dağıtıcı firmanın 41 yöneticisi hakkında gözaltı kararı verildiği açıklanmıştır. Bu durum, sebze ve meyve fiyatlarındaki yüksek dalgalanmaları ve enflasyonu kontrol altına almak amacıyla hazırlanan ‘Hal Yasa Taslağı neden yasalaşmıyor?, sorusunu yeniden gündeme getirmiştir.

Basında yer alan haberlere ve iddialara göre fırsatçılıktan ve komisyonculuktan para kazananların kulisleri yüzünden yasa çıkartılmadığı, bu sistemden yararlanan 50-60 şirketin fiyatların kontrol edilmesi için ne zaman adım atılsa devreye girdiği ve yasa taslağının hasıraltı edildiği ifade edilmektedir. Sebzenin, meyvenin, yumurtanın, etin, canlı hayvanın, paket gıdanın ayrı komisyoncularının olduğu ve denetim mekanizmasının zayıflığı dolayısıyla her birinin ‘ortak iş tutup’ fiyatları manipüle ettiği ayrıca belirtilmektedir.

Bu bakımdan yaşanan akaryakıt zamlarının da etkisiyle yürütülen ekonomik programın tek başına sorunları ortadan kaldıramayacağı, krizin giderek derinleşeceği yasal düzenlemeler ve reformlarla programın desteklemesi gerçeğini ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda;

1. Kamuoyunda ‘Yeni Hal Yasa Taslağı’ olarak bilinen teklifin üzerinden geçen 11 yıllık sürece karşın yasalaşmamasının gerekçesi nedir? İddia edildiği üzere kimi çevreler tarafından engellendiği doğru mudur? Bu hususta kamuoyunu bilgilendirmeyi düşünüyor musunuz?
2. Söz konusu iddialara ilişkin tarafınızca yürütülen bir çalışma var mıdır? Bakanlığın kurumsal yapısına ve kamusal sorumluluğuna gölge düşüren bu iddialara karşı ne tür tedbirler alınmaktadır? Bu hususta tarafınızdan ihmal ve kusuru olan herhangi bir kamu görevlisi tespit edilmiş midir? Şayet tespit edilmişse gerekli idari ve adli işlemler yapılmış mıdır?
3. Yapılan son soruşturmalar ve gözaltı kararları ile gıda enflasyonunun rekor düzeyde yüksekliği dikkate alınarak yeni Yasama Döneminde söz konusu yasa teklifinin TBMM’nin gündemine getirilmesi hususunda bir çalışmanız var mıdır?
4. Üretici örgütlerinin güçlendirilmesi, dengeli fiyat oluşumunun sağlanması, modern toptancı hallerin kurulması, sektörün disipline edilmesi ve denetim ile cezai düzenlemelerin etkinleştirilmesine gibi bir takım tedbirler içeren taslak yasa teklifi mevcut haliyle, söz konusu sorunları giderme noktasında yeterli olacak mıdır? Revizyon yapılması hususunda bir çalışmanız var mıdır?

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 Faks: 0 (312) 420 24 76 E-Mail: cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

49703

5. Sektör temsilcilerinin ve ilgili çevrelerin görüşleri alınarak hazırlandığı belirtilen söz konusu yasa taslağının etki analizi, saha araştırma raporu ve gerekli fizibilite çalışmaları yapılmış mıdır? Taslakta yer alan cezai müeyyideler yeterli midir? Denetim ve gözetimler nasıl yapılacaktır?
6. Özellikle toptancı hallerinin kurulması, taşınması ve kapatılması yetkisinin belediyelerden alınarak Bakanlığa devredilmesi; yerel yönetimlerin halka yakınlığı, ihtiyaçların tespitinde ve iyileştirilmesinde isabetli karar alma fonksiyonu ile tarım ve gıda politikalarındaki rolü bağlamında tarafınızca nasıl değerlendirilmektedir? Söz konusu değişiklikte bir düzeltme yapmayı düşünüyor musunuz?

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 **Faks:** 0 (312) 420 24 76 **E-Mail:** cem.avsar@tbmm.gov.tr
Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA